

Kvinner på tvers

Søndag 20. september 2009

Uførepensjon – alderstrygd for uføre

YS

YS mener:

Vil ikke ha forringelse av ordningen

En må ikke lage et system som gjør at utføre "straffes" når de blir gammel,

dvs. at de helt eller delvis bør unntas fra levealdersjustering – de har jo ingen mulighet til å motvirke levealdersjustering når de ikke kan jobbe!

YS

- YS mener:

- at vi ikke skal lage en midlertidig ytelse som gjør at når de overføres på alderspensjon – blir de straffet pga lav opptjening og levealdersjusteringen.

Videre er modellene for kompliserte, både for brukere og de som skal administrere ordningen.

YS

YS mener:

- Felles beregningsmodell for helserelaterte stønader til personer i yrkesaktiv alder.
- Skattlegging av ytelses som lønn må utsettes til et senere tidspunkt bl.a. fordi uføreordningene i offentlig tjenstepensjonsordningene må være klarlagt, slik at man kan vurdere den samlede effekt på uføreytelsene av en endring av skatte reglene.
- Selv om dette var tema i årets tariffoppgjør – er det fortsatt en del uklarheter
- Endringene skal bare gjelde nye stønadsmottakere født etter 1950, med samme ytelse som tidligere etter skatt. Ingen forringelse av ytelsen ved omlegging.

YS

YS mener:

- At uførestønnen beregnes som 66% av tidligere inntekt, selv om beregninger viser at dette kan gi noe høyere ytelser enn dagens system.
- At øvre inntektsgrense settes til 6 G, beregninger viser at personer med bruttoinntekt inntil om lag kr. 600 000 vil kunne få en høyere kompensasjon etter skatt selv med det foreslåtte inntektstaket.
- Brutto minsteytelse økes i forhold til dagens uførepensjon for å kompensere for økt skatt
- At uførestønning ikke skal graderes etter sivilstand

YS

YS mener:

Inntektsgrunnlaget:

- Fastsette grunnlaget på et riktigst mulig og en reel måte i forhold til den inntekten man ville hatt som yrkesaktiv.
- Et alternativ kan være 5 av de 8 siste årene – det vil kunne sikre en mest mulig ”korrekt” inntekt
- – store inntekts variasjoner kan gi tilfeldige/urimlige utslag som har behov for en sikringsbestemmelse.
- Dette vil også måtte gjelde personer som har vært i ulønnet arbeid pga omsorgsoppgaver. Må også gjelde for de som blir ufør før de har vært i arbeid i 3 år, og kvinner som har vært i fullt arbeid men er i ulønnet permisjon.
- Sikring: Ta utgangspunkt i lønnen de hadde i sin stilling, dersom dette gir høyere ytelse enn opptjent omsorgspoeng. (OBS! Ufør etter ett år i arbeid.)
- YS støtter flertallet og går inn for et ikke-behovsprøvd barnetillegg, som i den midlertidig ordningen.
- Når det gjelder størrelsen på tillegget bør tillegget utformes slik at det settes en begrensning, og at samlet stønadsnivå ikke utgjør mer enn for eksempel 90 % av tidligere inntekt.

YS

YS mener:

Avkorting:

- YS- støtter forslaget om at uførestønnen avkortes proporsjonalt med arbeidsinntekt over et minstenivå.
- Uførepensjonister må på lik linje som AFP- pensjonister, kunne ha arbeidsinntekt ved siden av pensjonen. Ved en endring av kravet til å få uføretrygd fra 50 % til 33 1/3 % vil arbeidsinntekt ved siden av stønad antakelig bli mer aktuelt.
- Det anføres at andelen av relativt beskjedene ”problemer” vil kunne medføre at legitimiteten til uføreordningen kan svekkes

YS

YS mener:

- At en endring av uføregraden kan bidra til en økt tilstrømning til uføreinstituttet og gi større vanskeligheter med å avgjøre hvem som kvalifiserer til stønad og foreslår derfor at man utformer dette som et prøveprosjekt for å avklare de faktiske virkningene av forslaget.
- Rimelig med en avkorting i ytelsen (utover et lite toleransebeløp) som tilsvarer pro-rata avkorting som i dagens AFP -ordning, dog slik at summen av pensjonsytelser lønnsinntekt og barnetillegg ikke overstiger 90 % av tidligere yrkesaktiv inntekt.
- Pro –rata prinsippet går ut på at man kan redusere arbeidsinntekten og motta AFP delpensjon for den tiden man ikke arbeider. Ved en reduksjon til 60 % av tidl inntekt, skal vedkommende motta 40 % av full pensjon og tilsvarende prosent av AFP-tillegget. Øker arbeidsinntekten til 70 % av tidl. inntekt reduseres pensjonen og AFP - tillegget med 10 %.

YS

YS anbefaler:

- Et toleransebeløp på om lag 0,5 G – dette for å kunne unngå omregning av ytelsen ved kortvarig arbeidsoppdrag eller engasjementer.
- *YS – slutter seg til flertallets merknader om ventetid og om personer med godtgjøring fra politiske verv eller verv i frivillige eller veldedige organisasjoner.*
- Høyere alderspensjon enn de som tar ut tidligpensjon ved 62 år. Dette gapet mest mulig.

YS

YS mener at:

- Uføre skal tjene opp rett til alderspensjon med 1,35 prosent av pensjonsgivende inntekt. Pensjonsgivende inntekt er lik inntektsgrunnlaget som benyttes ved beregning av uføretrygden, som hovedregel lik inntekten av de 3 beste av de 5 siste årene før uføretidspunktet.
- Overføres til alderspensjon ved fylte 67 år.
- Ikke AFP - tillegg fra 62 år samtidig med at man mottar uførestønad.
- YS mener at fordi uføre ikke kan velge å arbeide lenger bør de også skjermes fra virkningene av levealdersjusteringen. Dersom yrkesaktive i praksis velger å kompensere for levealdersjusteringen gjennom å arbeide lenger, syntes det rimelig at også alderspensjonen til uføre øker noe.